

Aktiverande styrdokumentDatum:
2020 12 16Diarienummer:
KSN-2020-03733Beslutsfattare:
KommunstyrelsenDokumentansvarig:
Cecilia Linder, Ayse Mutlu Güler

Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023

Översiktsplan

Mål och budget

Program

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Uppsala växer och är en av Sveriges fyra stora städer – mitt i ett av Europas mest expansiva tillväxtområde. Näringslivet blomstrar med nya företag, världsledande forskning, innovationer, och en vardag full av möjligheter med många småföretagare. Människor flyttar hit, nya stadsdelar växer fram och nya företag startas.

Uppsala kommun har ett näringslivsprogram som beskriver kommunens långsiktiga näringslivsarbete. Näringslivsprogrammet är ett kommunövergripande styrdokument med det övergripande målet att bidra till att skapa nya arbetstillfällen. Näringslivet växer, och därmed antalet arbetstillfällen, genom att nya företag startas, nya företag etablerar sig i kommunen och tillväxt sker i befintliga företag där småföretag står för en stor del. Programmet omfattar företag i alla branscher och storlekar samt geografiskt i hela kommunen.

Handlingsplanen förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa. Den lägger också grunden för kommunens samverkan med externa parter för att skapa goda förutsättningar för ett hållbart och jämställt näringsliv.

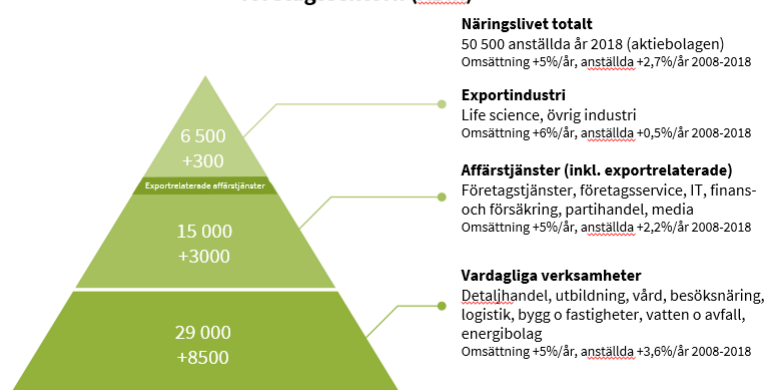
Bakgrund

I Uppsala kommun finns drygt 22 000 registrerade företag, av dessa är drygt 11 000 företag aktiebolag. Företagen i Uppsala är främst små, 17 000 av företagen har 0–9 anställda och endast cirka 20 företag har fler än 200 anställda. Insikten om företagsstruktur är viktig i arbetet med samtliga åtgärder. Det är främst i de små företagen som jobbtillväxten skett den senaste tioårsperioden; 4000 jobb har tillkommit i aktiebolag med 0–9 anställda, samtidigt som antal anställda minskade i företag med över 200 anställda.

I Uppsala kommun fanns 2018 108 500 jobb, varav 61 procent i privat sektor. De senaste åren har kring 2000 jobb skapats varje år varav kring 70 procent i näringslivet.

Antal anställda år 2018 samt förändring 2008-2018 i olika delar av företagssektorn (AB:n)

Näringslivet i Uppsala kännetecknas av en stor bredd, med företag aktiva inom samtliga branscher. Samtidigt är Uppsalas största företag exportföretag inom den kunskapsintensiva life-sciencebranschen vilket skapar en god spets. Exportindustrin driver en stor del av utvecklingen inom affärstjänsterna, men inom dessa finns även exporterande verksamheter, exempelvis spelutvecklare. Spetsen kännetecknas av höga förädlingsvärden och är en förutsättning för dynamiken inom hela näringslivet, där den ena blir kund till den andra och skapar goda förutsättningar för varandras utveckling så kallad multiplikatoreffekt. De vardagliga verksamheterna utgör basen för näringslivet och är viktiga för att få vardagen att fungera för företag, boende och besökare och drivs framför allt av befolkningstillväxten. Tillsammans skapar bredden och spetsen en stabilitet och en bra grund för fortsatt tillväxt i hela näringslivet, vilket i sin tur är en förutsättning för utvecklingen av hela kommunen.

Uppsala är ett av Sveriges prioriterade områden i satsningen på nya hållbara städer och stadsdelar. Satsningen är en mångmiljardinvestering med fokus på att utveckla hållbarhet i framkant, innovation och nyskapande. För Uppsala betyder det ytterligare två tågspår mellan Uppsala och Stockholm, en ny tågstation, nya kollektivtrafikstråk, fler bostadsområden och arbetstillfällen i de södra stadsdelarna.

Utbrottet av covid-19 under våren 2020, har på mycket kort tid förändrat förutsättningarna för näringslivet i hela världen. Krisen pågår och den totala omfattningen av påverkan på näringslivet lokalt, nationellt och internationellt kan ännu inte uppskattas. I vissa branscher har efterfrågan i princip helt avstannat medan andra branscher ser en kraftig ökning och många företag jobbar med omställning på olika sätt. Staten har hittills beslutat om flera olika stödpaket för företag. Denna revidering utgår från den omvärldsbevakning som gjorts i näringslivet, organisationer och internt på Uppsala kommun till och med september 2020.

En förutsättning för god utveckling framöver är förmågan att kunna ställa om och vara flexibel, vilket betonas kring samtliga åtgärder. Under våren och även under hösten 2020 beslutade Uppsala kommun om flera olika stöd och underlättande för näringslivet. Det är ovisst hur länge vissa av dessa stöd kan komma behövas, men en flexibilitet och förmåga att fortsätta att ge en ökad företagservice och agera snabbt är nödvändigt.

Krisen ger ökad efterfrågan på råd och stöd där de företagsfrämjande organisationerna är viktiga samt visar på behov av ökat fokus på kompetensförsörjningsfrågan. Det är också av stor vikt att fortsätta med en god faktainhämtning och omvärldsbevakning med analys så rätt fokus på åtgärder och aktiviteter kan göras. De branscher och företag som har en marknad som helt upphört kan behöva starta om i nya branscher eller göra en omställning till något där efterfrågan har ökat till följd av pandemin. Vi kan för 2020 och även 2021 anta att jobbtillväxten blir negativ på helheten. Uppsalas höga tillväxt den senaste tioårsperioden visar på att goda förutsättningar för utveckling finns, där än mer fokus behöver läggas på att skapa företag och jobb inom kunskapsintensiva näringar och samtidigt ha utgångspunkt i småföretagens verklighet i vardagen.

Syfte

Handlingsplanen ger en samlad bild av vilka åtgärder som prioriteras 2021 till 2023 för att nå näringslivsprogramets mål om god tillväxt. Handlingsplanen förtydligar nämnders och bolagsstyrelsers ansvar och roller för att nå målen i näringslivsprogrammet.

Handlingsplanen har tagits fram i gemensam intern beredning samt i dialog med externa parter såsom näringslivsorganisationer och företagare samt med relevant omvärldsbevakning såsom faktainsamling genom undersökningar och statistik. Planen fokuserar på åtgärder som tydliggör ambitionsnivån och visar på nödvändiga förändringar som ska leda till konkret resultat genom aktiviteter. Åtgärderna underlättar för nämnder och bolagsstyrelser att identifiera sina delar av ett programområde för att integrera det i sin verksamhets- och affärsplan. På så sätt har handlingsplanen en tydlig styrande effekt och kan ge snabbare måluppfyllelse.

Omfattning

Handlingsplanen beskriver de åtgärder som Uppsala kommunkoncern ska prioritera inom näringslivsutveckling. Uppsala kommun är inte ensamt ansvarig för utvecklingen utan många av åtgärderna kräver god samverkan med externa parter för att kunna uppnås.

Målen i programmet ska ge goda kommunalekonomiska effekter med en fortsatt tillväxt i näringslivet både i omsättning, antal företag och antal jobb.

Ansvar, genomförande och spridning

För att nå näringslivsprogramets mål med 2000 nya jobb per år berörs kommunens samtliga nämnder och styrelser, även om det är på olika sätt och i olika omfattning. Den kommunalekonomiska effekten av att näringslivet växer påverkar samtliga nämnder och styrelser i kommunen och kräver ett målinriktat arbetssätt med god intern samverkan. Det är också samtliga nämnder och styrelsers ansvar att samverka med externa parter.

Det är hela kommunkoncernens med alla förtroendevalda och medarbetare som har ett ansvar att verka för ett gott företagsklimat och arbeta med aktiviteter som bidrar till målen i sina verksamhetsplaner och affärsplaner.

Kommunstyrelsen ansvarar för den interna samordningen och för den övergripande samordningen med externa parter.

Handlingsplanens fokus 2021–2023

De närmaste 3 åren, skapas över 6 000 nya arbetstillfällen, varav minst 70% i det privata näringslivet.

Handlingsplanens övergripande mål för perioden 2021–2023 är:

- Uppsala kommun ska vara en förebild och bra affärspartner till näringslivet

Under perioden 2021–2023 läggs särskilt fokus på:

- Att det ska vara attraktivt, tryggt och lönsamt att vara företagare på landsbygd och i staden
- Att attityd, bemötande och servicegrad hos förtroendevalda och tjänstepersoner ska uppfattas som mycket bra av näringslivet
- Att Uppsalas företag ska ha en bra utveckling med tillväxtmål för det privata näringslivet med en omsättningsökning med 5% varje år och ökat antal anställda med ett snitt på 2% per år.
- Att Uppsala kommun ska rankas på topp 50 i Svenskt näringslivs ranking, och på topp 10 med jämförbara kommuner
- Att NKI, nöjdhetsindex, ska ligga över riksnittet inom samtliga myndighetsområden
- Att 50 000 kvm planlagd verksamhetsmark ska tillgängliggöras varje år
- Att 500 tjänstepersoner och 100 förtroendevalda inom Uppsala kommun ska utbildas i företagandets villkor
- Att genomföra 100 organiserade företagsbesök per år hos lokala företag.
- Att inrätta ett företagarforum där företagsorganisationer, politiker och tjänstepersoner på kommunledningsnivå möts, 4 gånger per år.

Handlingsplanens åtgärder, indikatorer samt ansvariga

Mål/utvecklingsområde 1

Uppsala kommun ska vara en part som bidrar till företagens utveckling och tillväxt.

Kommunens medarbetare har genom sitt bemötande och arbetssätt en viktig roll i hur Uppsala kommun uppfattas av näringslivet. Myndighetsutövning, tillhandahållande av service, infrastruktur och tjänster ska kännetecknas av hög kvalitet och effektivitet. En god dialog och tydlig information ska finnas om enskilda ärenden och kring regelverket i stort. Satsning på digitalisering och ny teknik ger nya möjligheter till utveckling. God samverkan med andra aktörer som är viktiga för att näringslivet ska fortsätta att utvecklas.

Åtgärd	Samordnings ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
1.1 Uppsala kommun ska ge en samordnad, rådgivande, rättssäker och effektiv företagservice och ett gott bemötande i sina kontakter med näringslivet.	KS	KS, PBN, GSN, MHN, RÄN, ÄLN, AMN, IFN, KTN, OSN, UBN, SCN IHus, UBAB, DUAB, Fyrishov, UKFAB, Skolfastigheter, Sport- och rekreationsfastigheter UKK, UPAB, Stadsteatern, Uppsalahem, Uppsala vatten	2021–2023
1.2 Bidra till utvecklingen av innovationer och digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagens behov	KS	KS, PBN, GSN, MHN, RÄN, ÄLN, AMN, IFN, KTN, OSN, UBN, SCN IHus, UBAB, DUAB, Fyrishov, UKFAB, Skolfastigheter, Sport och rekreationsfastigheter UKK, UPAB, Stadsteatern, Uppsalahem, Uppsala vatten	2021–2023
1.3 Information och kommunikation med näringslivet ska ske utifrån företagens behov och med en helhetssyn.	KS	KS, PBN, GSN, MHN, RÄN, ALN, AMN, IFN, KTN, OSN, UBN, SCN IHus, UBAB, DUAB, Fyrishov, UKFAB, Skolfastigheter, Sport och	2021–2023

		rekreationsfastigheter UKK, UPAB, Stadsteatern, Uppsalahem, Uppsala vatten	
Indikatorer			
Företagarnas uppfattning av kommunens service (NKI) Totalresultat samt resultat för företag med 0–10 anställda.			
Antal följare på sociala medier samt läsare av nyhetsbrev			
Svenskt näringslivs enkätfråga om tjänstemäns attityder till företagande samt om kommunens service och bemötande vid handläggning av företagsärenden.			

Mål/utvecklingsområde 2

Uppsala kommun ska verka för att öka utbudet av mark och lokaler i kommunen.

Efterfrågan på mark och lokaler överstiger utbudet i Uppsala kommun och är ett av de största tillväxthindren för företagen. För att åstadkomma en balans mellan utbud och efterfrågan krävs ett långsiktigt arbete som ger förutsägbarhet för så väl växande företag som investerare på den kommersiella fastighetsmarknaden. På kort sikt måste mer byggbar mark tillgängliggöras för olika verksamhetsändamål och i hela kommunen. På lång sikt måste kommunens planer vara tydliga gällande var verksamheter, service och bostäder ska lokaliseras så näringslivet kan planera för framtiden. En god dialog måste finnas med befintliga fastighetsägare samtidigt som nya investerare attraheras.

Åtgärd	Samordnings-ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
2.1 Skapa mer byggbar mark för olika typer av verksamheter i olika lägen i kommunen med tidig dialog internt och med näringslivet	KS	KS, PBN, Uppsala vatten, Ihus	2021–2023
2.2 Arbeta med att öka tillgången till nödvändig teknisk infrastruktur för exempelvis energi, vatten och bredband	KS	KS, PBN, GSN, Uppsala vatten, UPAB	2021–2023
Indikatorer			
Antal kvm planlagd verksamhetsyta i detaljplaner			
Antal etableringsförfrågningar om mark			
Maximalt eleffektuttag, Elproduktionskapacitet vid maximalt eleffektbehov, Täckningsgrad bredband.			

Mål/utvecklingsområde 3

Uppsala kommun ska bidra till att öka tillgången till kompetens på arbetsmarknaden

En viktig förutsättning för företagens tillväxt är möjligheten att rekrytera rätt kompetenser och få personalen att stanna och utvecklas. Brist på arbetskraft finns både inom kunskapsintensiva yrken och inom jobb som kräver yrkesutbildning, vilket visar på att insatser behövs på alla utbildningsnivåer. Samverkan mellan näringslivet, universiteten, skolan, vuxen- och arbetsmarknadsutbildningar är avgörande för att säkerställa en väl fungerande och långsiktig kompetensförsörjning. Särskilt fokus ska vara på en jämställd arbetsmarknad. Potentialen med en ökad invandring och en väl fungerande integration ska tillvaratas för att öka tillgången till kompetens. Fortsatt högt byggande med 3000 bostäder om året samt satsningar för ökad arbetspendling och underlättande av etablering av internationell arbetskraft bör prioriteras.

Åtgärd	Samordningsansvarig	Delansvarig	År för genomförande
3.1 Öka kunskapen om kompetensbristen för att göra projekt och aktiviteter för bättre utbildningar och matchning.	KS	KS, UBN, AMN	2021–2023
3.2 Stärka samverkan och öka dialogen mellan kommunen, näringslivet och utbildningsanordnare (grundskola, gymnasium, vuxenutbildning och universitet) för att möta kompetensbehoven.	KS	KS, UBN, AMN	2021–2023
Indikatorer			
Svenskt näringslivs enkätfråga om tillgång till medarbetare med relevant kompetens			
Antal sysselsatta på dagarbetsmarknaden 20–64 år			
Branscher och yrken med kompetensbrist (mäts på länsnivå)			

Mål/utvecklingsområde 4

I Uppsala ska det finnas ett gott företagsklimat

Företagsklimatet i kommunen är hela den omgivning som på olika sätt påverkar företagens utveckling och påverkas av en mängd aktörer på lokal, nationell och internationell nivå liksom företagens egen påverkan på sin omgivning. Uppsala kommun har en viktig roll som motor i arbetet med att skapa förutsättningar för ett bättre företagsklimat i samverkan med näringslivet, organisationer och offentliga aktörer. Det är viktigt att arbeta med att öka kunskap och insikt i entreprenörskap för att främja en god attityd till företagande. I alla utbildningsmiljöer är det viktigt att synliggöra möjligheten att starta företag och även öka kontaktytorna med det lokala näringslivet. Att lyfta fram företagare, både kvinnor, män och unga, som förebilder och

bidra till aktiviteter och mötesplatser där företagare får synas och nätverka med varandra och med människor från universiteten, offentliga aktörer och andra organisationer bidrar till en ökad förståelse och skapar en kreativ miljö.

Åtgärd	Samordningsansvarig	Delansvarig	År för genomförande
4.1 Skapa och bidra till samarbetsforum, mötesplatser, nätverk och annat som ökar dialogen och lyfter fram företagare och företagande i Uppsala.	KS	KS, PBN, GSN, MHN, RÄN, AMN, IFN, KTN, OSN, UBN, ÄLN, IHus, DUAB, UKFAB, Skolfastigheter, Sport och rekreationsfastigheter UKK, Uppsalahem, Uppsala vatten	2021–2023
4.2 Utveckla kunskapen och insikten i småföretagens villkor och förutsättningar för att främja utveckling och företagsklimatet.	KS	KS, PBN, GSN, MHN, RÄN, ÄLN, AMN, IFN, KTN, OSN, UBN, SCN IHus, UBAB, DUAB, Fyrishov, UKFAB, Skolfastigheter, Sport- och rekreationsfastigheter, UKK, UPAB, Stadsteatern, Uppsalahem, Uppsala vatten	
4.3 Myndighetsutövning som resulterar i negativt beslut för näringsidkare alltid ska kommuniceras muntligen till den berörda näringsidkaren innan skriftligt beslut meddelas	KS	PBN, GSN, MHN och RÄN	
Indikatorer			
Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen samt fråga om dialog mellan företag och kommunens beslutsfattare i Svenskt näringslivs enkät.			
Fråga om du någonsin tänkt flytta företaget från kommunen i Svenskt näringslivs enkät			
Företagens uppfattning om kommunens service vid negativt besked enligt NKI mätningen.			

Mål/utvecklingsområde 5

Uppsala ska ha ett starkt platsvarumärke och vara en attraktiv kommun att bo, besöka och verka i

Flera branscher i Uppsala befinner sig i en kontext av global konkurrens om kompetens, kapital och företag. Genom att paketera Uppsalas erbjudande för olika målgrupper skapas en tydlighet av Uppsala som plats. Kommunen har tillsammans med ett flertal aktörer utvecklat ett platsvarumärke som ska implementeras så att alla kan dra nytta av det, oavsett bransch eller verksamhetsområde. Näringslivet bidrar på flera olika sätt till att kommunen är attraktiv genom både verksamheter och av att vara ambassadörer.

Åtgärd	Samordningsansvarig	Delansvarig	År för genomförande
5.1 Arbeta för trygghet och attraktivitet för näringslivet i city, stadsdelar, kransorter, på landsbygden och i verksamhetsområden.	KS	KS, GSN, PBN, IFN, KTN, IHus, DUAB, UKFAB, Sport och rekreationsfastigheter, UPAB, Uppsalahem.	2021–2023
5.2 Tillsammans med näringsliv och offentliga organisationer utveckla Uppsala som hållbar och internationellt konkurrenskraftig destination.	KS	KS, GSN, PBN, IFN, KTN, DUAB, Sport- och rekreationsfastigheter	2021–2023
Indikatorer			
Sysselessatta på dagarbetsmarknaden 20–64 år per 1000 invånare 20-64 år			
NPS (net promotor score) mätning fråga om nöjdhetsgrad hos Uppsalabesökare			
Svenskt näringslivs enkätfråga om i vilken utsträckning företaget drabbas av brottslighet/otrygghet.			
Antal företag och antal anställda inom turism/besöksnäring			
Antal gästnätter samt andel utländska gästnätter			

Mål/utvecklingsområde 6

Uppsala ska ha ett väl utvecklat näringsliv inom kunskapsintensiva näringar

Uppsala har en lång tradition av att vara både en plats för affärer och en kunskapsstad. Uppsalas tillväxt är god i de befolkningsdrivna branscherna bygg, handel och service.

Ökade insatser krävs för att skapa förutsättningar för liknande tillväxt i de kunskapsintensiva branscherna. Det finns förutsättningar att hitta kopplingar mellan kommunens starka forsknings- och kunskapsområden: life science, tech/ICT, cleantech och avancerade material. Det starka innovationsstödsystemet ska stödja entreprenörer att lyckas med sina idéer och bidra till tillväxten. En vidareutveckling av arbetet med innovationer i offentlig verksamhet bidrar till utvecklingen av näringslivet och av kommunens verksamhet vilket kommer invånarna till nytta på olika sätt. Digitaliseringen ger möjligheter och utmanar befintliga strukturer, där Uppsalas näringsliv har möjligheter att bidra till, och dra nytta av, en positiv utveckling. Inom de kunskapsintensiva branscherna är internationaliseringen stor och exportfrämjande åtgärder bör vidareutvecklas. Inom klimatdriven affärsutveckling har Uppsala goda förutsättningar att öka företagande och export i samverkan med universiteten. Här kan även Klimatprotokollet, ett samverkansprojekt för företag och organisationer i Uppsala, bidra på ett positivt sätt.

Åtgärd	Samordnings-ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
6.1 Främja arbetet med internationalisering inom frågor viktiga för näringslivet	KS	KS	2021–2023
6.2 Arbeta med klimatdriven hållbar och innovativ affärsutveckling i näringslivet och i kommunen med exempelvis testbäddar, i nära samverkan med akademi och organisationer, särskilt inom det innovationsfrämjande systemet	KS	KS, IHus, DUAB, Fyrishov, UKFAB, Sport och rekreativfastigheter UKK, UPAB, Uppsalahem	2021–2023
Indikatorer			
Antal exporterande företag i Uppsala kommun			
Antal innovationsprojekt i kommunkoncernen i samverkan med näringslivet			
Antal företag, antal anställda samt förädlingsvärdet inom valda fokusbranscher			

Mål/utvecklingsområde 7

Uppsala kommun ska stödja och utveckla arbetet med företagsfrämjande aktörer

De företagsfrämjande organisationerna spelar en viktig roll för människor som ska starta nya företag genom att de ger råd och stöd i företagets uppstartsfas och under den första tiden. I Uppsala finns en bredd av aktörer som samverkar och kompletterar

varandra. Kommunen ska främja utveckling, paketering och samordning av de erbjudande som finns samt uppmuntra nya initiativ med företagarnas behov i centrum. Särskilt fokus ska läggas på att främja kvinnors företagande.

Åtgärd	Samordningsansvarig	Delansvarig	År för genomförande
7.1 Öka samverkan och kopplingen mellan de lokala företags- och innovationsfrämjande aktörerna tillsammans med nationella erbjudanden som finns för stöd, råd och finansiering och utgå från företagets behov, för fler etableringar, innovationer, tillväxt och nyföretagande	KS	KS, AMN, UBN	2021–2023
7.2 Främja projekt och aktiviteter som syftar till ökat nyföretagande och omställning av affärsidéer, med särskilt fokus på kvinnor, unga och utrikesfödda.	KS	KS, AMN	2021–2023
Indikatorer			
Antal inflyttade företag			
Antal nyregistrerade företag per 1000 invånare			
Antal rådgivningar och kontakter inom de näringslivsorganisationer som får stöd från Uppsala kommun.			

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av åtgärder. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen som årligen per augusti följer upp program och handlingsplan i och kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Uppföljning ska dessutom göras av handlingsplanen per oktober avseende åtgärder, indikatorer och mål där en näringslivsanalys tas fram årligen. I analysen ska även jämförelse göras med relevanta kommuner där så är möjligt.

Relaterade dokument

- Översiktsplan
- Bredbandsprogram 2018–2025
- Miljö och klimatprogram 2014–2023
- Upphandlingspolicy
- Energiprogram 2050
- Landsbygdsprogram

- Handlingsplan för trygghet och säkerhet
- Program för Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitik
- Regional utvecklingsstrategi i Region Uppsala (RUS)